

hun evenwel aan veldartillerie en die factor bleek bij de vliegvelden Valkenburg, Ypenburg en Ockenburg de doorslag te geven.

Bij alle drie vliegvelden droegen de eerste tegenaanvallen waartoe men van Nederlandse zijde overging, een geïmproviseerd karakter. Wat zich aan commandanten van kleinere onderdelen in de buurt van die vliegvelden bevond, stuurde er, veelal zonder onderling overleg, haastig-gealarmeerde detachementen op af; van coördinatie door hogere staven was toen nog geen sprake. Het was een impulsief reageren – begrijpelijk, te waardenen zelfs, maar het haalde weinig uit. Zodra de Nederlandse troepen de kogels om de oren floten, kwam hun opmars als regel tot staan; vielen dan de eerste doden en gewonden, dan werd menigmaal de terugtocht ingezet die op een enkele plaats ontaardde in een vlucht waarbij men, opgewonden gewagend van de formidabele kracht der Duitsers, andere eenheden met de eigen angst infecteerde.

Zo wist bij Valkenburg een uit Katwijk aan Zee komende compagnie het door de Duitsers veroverde vliegveld in eerste instantie tot op tweehonderd meter te naderen; toen vielen er doden; paniek ontstond; men holde terug, door de Duitsers tot in Katwijk aan de Rijn achtervolgd. Daar ontstonden vuurgevechten, 'op een gegeven moment . . . kwam de blauwe tram luid bellende het dorp binnenrijden, terwijl de inzittenden voor de ramen naar het schouwspel stonden te kijken.'¹ Pas laat in de middag trokken de Duitsers hier terug. Ze hadden zich namelijk op het vliegveld niet kunnen handhaven. 's Morgens om half negen waren enkele Nederlandse batterijen veldartillerie die men in de duinen bij Katwijk aan Zee opgesteld had, begonnen, zich op het vliegveld in te schieten – zulks ondanks het telefonisch overgebracht dreigement van een zich 'Kommandant Flugplatz Valkenburg' noemende Duitse officier dat het, in geval van die beschieting, de Nederlandse krijgsgevangenen (die zich in een loods op het vliegveld bevonden) 'schlecht vergehen' zou.² Het artillerievuur bleek effectief te zijn. De Duitsers verlieten het veld. Laat in de middag kwamen daar weer Nederlandse troepen aan om het, beducht voor Duitse bombardementen bij het aanbreken van

¹ D. A. van Hilten, aangehaald door K. Norel en L. D. Terlaak Poot: *De tyrannie verdrijven*, p. 114. ² Kamerling: *Vesting Holland . . . luchtlandingstroepen*, p. 122. Van dit gebeuren werd in het derde legerbericht van 10 mei mededeling gedaan in de volgende bewoordingen: 'Een nieuwe laffe schanddaad werd door Duitse troepen begaan, toen de commanderende Duitse officier Hohendorff de gevangen genomen Nederlandse bezetting van een vliegveld dreigde te zullen afnaken, indien dit vliegveld onder artillerievuur genomen zou worden.' (tekst in Nierstrasz: *Algemeen Overzicht*, p. 282).